

כוחות היצירה לא מצאו להם מנות. הכוחות הדימוניים ללא הפוגות הכריחו אותו ליצור, לחבק זרועות עולם, לצרף בתוכו את התמציתי שבאמנות ואת השאר להשליך ממנו והלאה, אם הקודמים השתעשו בחטוש את השליי את ה'עצמי', עלה בידי סיון להרים כל היסודות האלה לדרגת תרבות עליונה, לעולמיות; וממילא הגיע לקלסיציזם, שהוא כולו משלו, עצמי בכל.

סיון לא נתן לצבעים להשתפר, שילולו לצדדין. הצבע לא נתן בידו לשם צבע, ברצונו היה להפוך אותו למשהו. וכאן בא לעזרתו במדת-מה פיסרו. זה האחרון מעורה הוא בקרקע נפשי, ותפוס רתת פנימי. וסיון לא יכול להמנע מלקחת מן הנפשי הזה. וזה גם הציל אותו. על ידי כך נתנה לו היכולת להתגבר על כל אותם היסודות השטחיים, שהיו מלווים כחזות הכל את חבריו, האימפרסיוניסטים (סילוי ואחרים). פיסרו הוא אשר האציל מרוחו על סיון—הטוהר והעליון, שבהם נתערה בכל גדלות יצירתו. לאחר סיון יצר את הטון בקומפוזיציה בא קטיס והוסיף משלו את האקורד.

ח. אפטיקר

גוונים, כי הפעם השתפכו הגוונים בעטיסיות (מונה), נשמע הולם—צליל (מנה). כוננו הקולות הראשונים. הכל מוכן כבר, שיבוא המנצח הגדול. רק חסר היה הקומפוזיטור (סיון) שידע את כל שתי וערב הזה לצקת לקומפוזיציה מוצקה אחת. והוא בא. עמד בתווך, רחב-גרם, יוצק את מסכת-החבור, הקומפוזיציה, שולט בכל. עוצר בעד אלה המתפרצים, נושם נשימת-קצב.

ואם אל גריקו העמיד בנקודה המרכזית את הרוח, ידע סיון למצוא באותה הנקודה את האידיאה. על ידי כך עלה על הפרואי והשירי גם יחד, כי הוא ידע כיצד להתרומם אל התמציתי שביצירה.

אין אנו מרגישים כאן כמו אצל מונה את הזורם מעצמו והולך, את הוורטואווי. אנו חשים את היד המגיבה בכל רסט, את המוח בהגיגיו ואת המית-הלב ברגשיו, ההומים ורוחשים.

לכן גם טעות היא לראות את כוחו בעיקר בבנין. מעודו לא יכול היה סיון להסכים לחבריו (האימפרסיוניסטים) לתפוס ולעצב הכל מתוך השתעשעות. והוא בא לירי פשרה בין החוץ, המפרז, המשתפר, הזורם והמוטר לי, ובין העברתו בכל פרפוריו לפני האטליה האפלולית לשם מתן-לך.

יוסף חנני

אחריו (ספור)

ראשה, הטתה אזניה. הצעקה הנואשת שונתה. התנשאה ביעף מעל כסאה וקרעה את החלון. רוח ערב לטפה אותה. מסכיב שרה השלוח הנליית את פומנה. הכנרת השתמחה מטה שקטה ועטופת שחורים, ומסכיב אורות, אורות שפצעו את גיית הערב.

פתאום נשמעו עוד הפעם קולות רסוקים איומים שהתפשטו למרחבי הסביבה השלוח והצליפו על פניה כמאות ירים לחות. עמדה קפואה וקלטה לתוכה את הקולות שהרעידוה, ולכסוף פרצה מכעד ללדת ותגלוש כמורד הרחוב. חושך, כביש, אורות, הים—האם הרגישה, האם ידעה, שהנה הולכת? לנגד עיניה עמדה רק הכנרת עטופת שחורים, והקולות חדרו אל הסות, ומשם נשתלשלו והרתחו רתחון דואב בלב. אהו—ו—אוה—ת—ת—ת. החוף ריק מאדם, הגלים סחו לה דבר מה, אך היא לא הקשיבה.

—מה אני עושה כאן, למה באתי הנה?—

נעצה עיניה בשטח האפור, בחוף, הנבלע שם בתוך האפלה, ועמדה קפואה, כשידיה תלויות, כחבלים משומשים; והיא עצמה—כצל לילה שנמלט סערו. ואחר כך גרשה אותה הדממה והעלטה חזרה כמעלה הדרך, ככאותו בקר אחרי שזו גזלה ממנה את נדב. היא פסקה בצעדים אטיים, ועוד הוסיפה לחפש אותו גם כאן, הוא לא היה. הכנרת הפיסנית האכזרית לקחה אותו אִייה לבלי להשיבו עוד.

ג—ד—ב, נדב—ב!—פרפרו עדין צעקותיה באויר האלם, שהשמיעה כאן, כמקום הזה, לפני ימים מספר. נדמה היה כי הכל מסכיב צווח וצועק: ג—רב?—נדב?—היא פחדה מצעקותיה וכרחה אל חדרה.

אחרי שעה קלה התהלכה על פני החדר. הכפר הפתוח הסתכל עליה כמשתומם: למה זה תהלך זו? והכתלים האלמים הציצו בה במכטים נקובים וחודרים. היא לא שעתה להם. הקשיבה רק אל קולה, אל הקול הנואש, שבקע ממעמקי נפש דוויה ותבע את האכרה. חלפו ימים אלמים וכואבים בשדה וכבית, ימים של בקשת קורטוב נחמה, של רצון להנצל משוט הקולות המצליף עם ערב, אך לא יכלה. ככדים מנשא היו קולות הים. הם הכהילוה לעתים וחכשוה בחדרה. עתה פחדה מלהסתכל בכו האהובה עליה.

אחד הערכים הדפקה כחורה צעירה לימים על דלת בית. כשלא נענתה, תפסה בידה שוב את המזודה העומדת אצלם ובצעדים נשרכים ורופפים יצאה אל הרחוב.

ובחוף נהמט אוטומוכילים, משק עגלות, קולות אנשים, הולכים אנה ואנה ודוחקים מכל הצדדים. כל זה התמוג למנגינה טרדנית אחת. והצליפה על ערפה. היא לא הסכלה את התנועה הזו, את הרעש הזה, היא מעורה שנאה את הכנרת העירונית,—וטוב היה לה שם. על פני הכביש השתמחה צפה לנגד עיניה הכנרת השלוח, ענודת הרים מצועפים. והרחוב השקט עם כתיו העומדים נים ולא נים עצומי עינים למחצה ומכונסים תוך עצמם.

וכמה אהבה את משק הגלים הפזיזים, הפורטים את מנגינתם, נעדרת הראשית וחמרת התכלית. אותה המנגינה הנצחית המשתזרת מבלי הרף על גבי האין סוף הסתום. המנגינה הזאת צדה את לבה הרך בקסמי שיריה, בקסמי אם אהבת—ולכסוף, לאחרונה, אמללה אותה ותגרשנה ממנה והלאה. רחוק ממנה, לבל תשמע ולבל תראה. זכרונות מרים כרוכים בכו החכיבה—הן היא נשארה חכיבה—זכרונות שנמשטשו קמעה בירי הימים הגולשים כמורד חייה. אך הם קבועים עדין בראשה זה הכואב, כנפשה, ככל גופה.

מרים פסקה לאטם ברחוב העיר. אך איזו מרים שניה, שהוסיפה חריר להתנגע לצפון, נותקה מסביכתה ונשאה בזכרונותיה לגליל.

—היה לילה. היא ישבה בחדרה לאחר יום עבודה מפרך. מכעד ללדת נתזו נחרות ישנים, והיא השתדלה למרות עיפותה להשקיע את עצמה בספר המונח לפנייה, ולא יכלה. עיניה היו נעוצות ברדת הנעולה. נדמה היה לה, שבעוד רגע תפתח הדלת, והוא כסנהגו יכנס עם החיך עלי שפתיו, יסתובב כחדר וישב לידה, ואז... אז...

אך קול צעדים לא נשמע, הדלת נשארה סגורה, והוא לא בא. הן, הוא מוכרה לבוא כנהוג, מוכרה לבוא. הנה חריקות הדלת, קול צעדים, קולו הנעים—ולכסוף, דלת צהובה וחחומה הצוחקת לפנייה. היא התכנסה לחוך עצמה מנוקת כדמיונה, מתוחת עצבים, ומסרה את עצמה לשפע הרגשות שפעפו בה מבלי הרף.

עוד טרם הספיקה לעצום עין, והנה, החרדה על ידי צעקה פתאומית, שפלחה וקרעה את הדממה המצליצלת. מרים הריסה

ופעם ישבה וספרה לו על פנינה.

—הוריה גרו על יד ביתנו, וביום הראשון מיום פגישתנו היינו לידדות טובות וכך במשך עשר שנים ומעלה, באמת הנני אוהבת אותה".

—אהבה אפלטונית—הפסיקה אברהם.

ופעם אמר לה: מרים, למה הנך כה עצובה, הלא החיים לפניך. —אני, אבל... נמנמה ולא הוסיפה. החליפו מכמים שדברו

הרבה יותר לשניהם מעשרות מלים.

או ימי גשם קודרים, אברהם היה יושב בית, ושיחותיהם קרבו אותם יותר ויותר. הימים משמשו את דמותו של נדב ונשארו לה רק געגועים אל מה שהוא כלתי ידוע ומתום. וברכות הימים ובתוך המסגרת הנפשית הריקה נקבעה דמותו של אברהם, היא בעצמה נבהלה מהרהור זה. "הכרה של פנינה כיצד תעשה זאת". אך היא לא יכלה לעמד בפני הדבר. הדמות נחרתה בה והיתה מזינה אותה בצער ובאוויר. נטשמשו הנבולין בין נדב ואברהם והלכ ערג למלה חמה, ללמטה... לקרבה... יחד עם זאת רצתה לברוח הימנו, לכל תראה אותו, הן הוא של פנינה.

—שמעי, פנינה, אילי אחזור!

—לא, לא נתן לך,

—אצא לעבודה...

קשה היה להשאר כאן. ועוד יותר קשה היה להפרד. לא יכלה להביט בפני חברתה, נדמה היה לה, שהיא יודעת את מחשבותיה, מכירה את הרהוריה, היא קוראת בפניה את המתרחש בקרבה ענימה. פנינה זו היתה מיותרת בחדר, היא רצתה להיות רק עמו, רק עם אברהם לבד, ופנינה לא תפריע, לא תשמש חיץ—

היא נמשכה אחריו, אחרי דמותו, בכל ישותה. אך פתאם ופנינה עוכרת לנגד עיניה ורעד קל היה עובר בכל גופה. הכיצד, איך תחשבי כזאת, הן היא חברתך הנאמנה לך. כאן גבר הרגש: —אבר—הם!

פעם מצאתם פנינה בחשכת החדר יושבים זה אצל זה ודוממים.

—אה אברהם, נמאסתי עליך כבר—אמרה בצחוק.

מרים התחמקה מהחדר וכל הערב לא היתה בבית.

למחרת כשחזרה פנינה הכיתה לא מצאתם. היא הסתכלה סביבה כמחפשת דבר-מה. אך פתאום צצה ועמדה לפנינה התמונה האתמולית הוא והיא שניהם! היא רצתה להכיליג על הרהור טפשי זה, אך הוא משל בה למרות רצונה. הקטינה את אור המנורה ושכבה נים ולא נים.

פתאם שמעה קול צחוק מהול בדברים. הרימה ראשה, אולם

מהר חזרה למצבה הקודם.

—לא, אמרה לעצמה.

—היא איננה בבית, איננה—שמעה קול מוכר מאחורי

הדלת. —עזוב אברהם, הרפה ממני... היא ישבה על הספה החורקת זעומות והיה ברצונה לחרוג, ולרוץ אל הדלת ולטפח על מי משניהם בכל רתחונה הפנימי.

אחרי זה נכנסו שניהם, ועמדו והסתכלו בישנה. הם החליפו

מכתי אזוהרה, ומרים התחמקה ותצא החוצה.

—מה עשיתי, היא ודאי שמעה, הרגישת. אך בקרבה צחק

מי שהוא, טפשה הנך, אברהם הוא של שנינו, שלי ושלך...

וכשחזרה באי-רצון לחדר, עשו את עצמם כאינם יודעים

כלום. והן יש לעתים כי אנו כלנו יודעים דבר-מה, ויותר מזה

היא קראה, קרצה לה וקראתה אל נדב. הוא לא היה שם. על הגבעה הקטנה המשקיפה מול תכלת הכנרת, שם נחה גייתו—גופת נדב. היא גלמודה בודדה, וכמה הלכ לירידות, עורג לרעות—ואין. היא גרשה אותה משם ותלך העירה אל חברתה מילדותה.

עיתה התהלכה כפופה ועגומה, המזודה בידה, וצלילי העיר פזמנו את מנגינת הנדורים שלה, שרק עתה חללה בהם.

כאשר עמדה שוב בדלת הפתוחה, הכיטו שתיהן אחת מול רעותה, ולבסוף נפלו אחת בזרועות חברתה.

—פנינה!

—מרים—

חבוקים ארוכים, לטופים ירירותיים, ולבסוף זכרונות ילדות, בהרות, נגררו אחד אחרי השני, כגלים שם בכנרת. זכרונות הילדות נמשו מתוך ערפל הזמן העב; העירה הקטנה, בית הספר, שבו כלו יחדיו שמונה שנים, חברים, חברות, חיים ומתים, שדוכים, וגמים.

—הנהו הולך—סיננה פנינה בהפנותה ראשה לעבר הדלת. בפתח נראה בחור. רגעים עמד והסתכל בזרה.

—זוהי מרים, שכה רבות ספרתי לך עליה. הוא הושיט לה יד מגויידת. פניה הסמיקו קמעה על לא דבר (ואולי לא), וזוג עיניה ננעץ אז בפנינה העומדת אצלה.

בשעה מאוחרת, עת קריאות תרנגולים התמזנו עם צלצולי פעמוני הכנסיות והתפשטו על פני העיר, העטופה במטלית ליל אפורה כהה,—שכבו לישון.

מרים לא יכלה להרדם. היתה פה מן הרמסה אשר שם בחדרה, מאותה הדומיה אשר מפניה ברחת.

קול אדם ישן, שבקע מאחד הכתים הסמוכים הרעיד אותה, ופתע לנגד עיניה נצבה המצבה האלמית על הגבעה.

—מרים, הטוב לך לשכב?

—כן, חביבתי, טוב.

ושוב דממה. הארגזים חרקו מתחתה על דבר מה כלתי ידוע... חלפו ימי חורף נוגים, כאותם העלים הצהובים—כמושים, הנושרים מעל גבי האילנות ודאים עם הרוח. פנינה היתה יוצאת מהבית לשעות אחרות לחת את שעוריה הפרטיים, והוא, לעבודתו; היא היתה נשארת בפתח ותולה עיניה בשמים הרקועים גם על גבי המצבה, על הכנרת התכולה.

ביום גשם אחד נשארו שניהם, היא ואברהם בבית, הם ישבו ושתקו, קמעה פתחו בשיחה. —שמעי מרים! —קרא לה מעל דפי ספר, —שמעי מה שקרציל אומר, בואי הנה.

היא נגשה אליו בצעדים חרדים בהסתכלה פעמים אל הדלת.

—שמעי: "אין לאדם הזכות לבקש לו סם האוויר, הוא יכול להתקיים גם בלי אוויר, יש בעולם טוב מזה. אהבת האוויר היא כאפן היותר טוב רק מין רעב, הפיץ באדם ללא משפט, יען כי לא קבל חלקו דיו במנעמי תכל". מה תאמרי לזאת, כלומר, שאין למצוא במלוא חבל, אין למצוא במרחקי עולם, ולמה הננו מתבלטים בעולמנו אנו, לשם מה?

—חיים אנו אולי בכדי למצא "הטוב מזה" שהזכרת.

—הן, תביני, כי לא נכון יהיה כך. אנו חיים כשכיל החיים עצמם, למען לחיות בלי כל מטרה ותכלית, אנו חיים מפני שהננו חיים.

שניהם נדמו. הוא הסתכל בעיניה, וראה את העצב המנשב

בתוך מסתרי לבבה, ושקע כספרו. והיא חזרה לתקון שמלתה.

ברוך זהבינה

דמון

קָשָׁה לָךְ לְשֹׂאֵת מְלִים מְקוֹלְלוֹת.

עָלִי שְׂכָמִי, יְדִידִי מִן הַנֶּהָ.

וְלִי הַנְּפוֹ: לְיִצֵר־ לְשִׁתְּקִי. לֹא לְעֵנוֹת—

בְּרוּחִי עָצוּב צְרוּפוֹת תְּמוּנָיְנָה.

לְהַתְּפִינֵנִי אֲלֵי בְּכָל פְּלוֹת הַעֵלִי.

לֹא שְׂכַחְתִּי: הַרְעִית הַיָּא שְׁקָר—

תְּקִישֵׁת יָד בְּיָד תִּבְיֵא סִפְיֵן שְׁחוֹז,

מִכְאוֹב שֶׁנָּאָה וְתַפֵּחַ רַבֵּעַ.

מִתוֹךְ תֵּינִי. הַנְּפוֹ עָלִי מִסְגֵר בְּרִידוֹת,

וְאֵל תִּבְאֵ שְׁמוֹי לְפִתוּחִ—

וְכִי עֵינֵי תִיָּה. וְכִי עֵינֵי רַחוּת.

בִּי אֶחָדָה הַרְגָּתָה. תִּהְיֶה.

הָהָ, הַתְּלִוּצִיץ! דְּקָר! בְּטָל! כְּמוֹ תְּמִיד.

מֵאֲחוּרֵי גִרְר־פְּלִדָּה לְגִשְׁת—

מְשׁוֹרֵר עֲבָרֵי הַזֶּמֶן. יָנָא יְדִידִי,

עֲזָבְנִי— תְּבַדְרִידוֹת הַרְגָּתָה.

חברתה. בודדה הנני כאן, נלמדת. ועל יד הקיר השני שכב הזוג וצחק לה, לעג לה.

עתה שנאה את שניהם, אותו ואותה. היא תצא מהם, תעזבם, באחד הימים, פגשה את מכירה היחידי בעיר. כולה נתחרשה,

וגם העיר קבלה פנים אחרות.

וכשנכנסה בעיר בשעה מאוחרת אל החדר, שככו שניהם זה לצד זה בפנים צוחקות.

—לחנט טרחת, אברהם שלי הוא...

היא לקחה את המזודה שלה ופלטת לחלץ החדר:

—לא אישן כאן הלילה

—יכלת כבר מזמן ללכת.

היא העיפה עוד הפעם עיניה על החדר ומבטה נתקל בפני אברהם הצוחקים. אחר כן יצאה החוצה ומאחוריה שמעה קול צחוקו הנברי.

עתה הלכו שניהם ברחוב האפל, ביד אחד נשא את המזודה שלה וביד שניה חבק והדק אותה אליו.

—שטויות, מרים, עזבי אותם, בואי אלי.

היא לא סרבה. העמידה צעד אחרי צעד והלכה אחרי מלוח.

הננו יודעים, כי גם הזולת יודע, ויחד עם זאת הננו מעמידים פני נחושה כאלו לא ידענו.

הם ישבו סביב לשלחן העגול, שחו תה—נרמו. כל אחד מהם הרגיש, שנלקח דבר מה מהם, שחסר איזה דבר...

—כל כך משעמם בבית, אולי נלך לראי-נע.

—לא, אברהם, ראשי כואב עלי, לא אוכל.

מהערב ההוא התחילה פרשת הדומיה. היחסים נמתחו ביניהם בתוך חרממה, ושעות שלמות היו יושבים ושותקים.

—אולי אסע חזרה—אמרה פעם מרים.

אל תסעי—ענתה לה—אך בקרבה פנימה צעק מי שהוא, סעי

לך מכאן למה באת, לשם מה.

—אצא לעבודה.

—כרצונך.

מתוך כל הידידות נשארה רק תקליפה גרידא. רק הקרום העליון. וגם עתה היו נשמעים לפעמים דברי ידידות שרופים. וכך יכול היה גם להמשיך להבא, אלא מקרה קטן הוא אשר הטת את

הענין לצד אחר. הן, כחיינו אנו, דברים פעוטים קלי ערך, —הם המכריעים על פי הרוב.

היו ימים גשומים מטרידים כדלפס. אברהם ומרים ישבו ושוחחו. היא ישבה על ידו ובלעה את דמותו כצמאון תאוני. עתה

הרגישו את עצמם בטוב, פנינה לא היתה בבית.

אפילוית נכנסה החדרה והיא קרבה אותם יותר ויותר. הוא

ישב על ידה והרגיש שהנה רועדת.

—מרים, —קרא בקול—ואהרי דומיה קצרה הוסיף, האם דולף

בחוץ ולמף את שערוותיה. רעד עבר בכל גופת, כף ידה ננעה בידו. כמו זרם חשמלי עבר בו. הוא התנשא מסקוטו, קרע את ידיו ולפת

אותה. היא כאילו היתה מוכנת, כאילו חכתה לזאת עוד באותם הערבים, עת פנינה שכבה במטה, והם רקדו או שרו שניהם.

היא נהרקה אליו יותר ויותר. אברהם, אברהם לחשה. אולי

חיה ברצונה לומר עוד הרבה הרבה, אך הם הפכו והיו להרגשת אלם שבלמה את פיותיהם.

כאשר הרימה את ראשה מעל ברכיו פרצה בקול בוכים

וחברת החוצה. ברלת נתקלה בפנינה הזועמת.

—אנה?

—

היא נרמה, ותרד במורד הרחוב המדולף.

כאשר חזרה החדרה מצאה את שניהם שוככים במטתם.

פנינה לא דברה כלום. ונרמה היה למרים כי איזה חיוך

עוקץ טרחף על פני חברתה.

—את רואה הוא שלי, שלי...

היא אמנם מצאה את אברהם לרגע, אך את כלו אברה. הוא לא דבר אתה מטוב ועד רע. גם עתה עוד הוסיפה להתאוות

אליו בכל נימי לבה. הוא היה בזרועות חברתה, שלא יכלה לשאתה. האכזבה, השאיפות המתפוצצות אל סלעי הכשלון מוליכות

אותנו לירי יצירת עולם דמיוני, עולם שכלו טוב. יש ונרתע גם אחורנית בעקב האכזבה, ונחל לחטט פנימה, בחוך הנפש, את

האשמה העצמית או שמכוונים את הענין לשמח אחר.

—מה אני עושה כאן? לשם מה הנני נמצאת כאן, היא

סעודה שנאה אותי, —רק עתה הרגישה את התהום בינה לבין